

Guidelines for Developing an Environment in Educational Institutions that is Conducive to Learning to Promote Student Learning Outcomes by School Administrators and Teachers under the Chiang Mai Province Vocational Education Office

Thanurak Chaichit¹, & Somkul Tharwonkit^{2*}

1 Faculty of Education, Siam Technology College, Thailand

2 Faculty of Education, Siam Technology College, Thailand

** Corresponding author. E-mail: kru.som.65@hotmail.com*

Abstract

This research aimed to: 1) Study the management of the learning environment in educational institutions that supports student learning by school administrators and teachers under the Chiang Mai Office of Vocational Education Commission. 2) Propose guidelines for improving the management of learning environments in educational institutions to support student learning by school administrators and teachers under the Chiang Mai Office of Vocational Education Commission. The sample consisted of 260 school administrators and teachers, selected using simple random sampling. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for quantitative data analysis were frequency, mean, and standard deviation, while qualitative data were analyzed using content analysis. The research findings revealed the following: 1. The management of the learning environment in educational institutions to support student learning, as perceived by administrators and teachers, was at a high level overall and in each aspect. The aspect with the highest mean score was administrative environment management, followed by academic environment management, and the lowest was physical environment management. The analysis of factors that support student learning found that the key facilitating factors included maintaining the environment around the school, providing opportunities for self-expression and opinions related to learning, and organizing learning activities that promote problem-solving by students themselves. The proposed guidelines for developing a learning-supportive environment in educational institutions include: Establishing resource centers for research and inquiry. Organizing activities that allow students to learn from real experiences and diverse learning sources. Structuring the organization and administration with clear delegation of duties and responsibilities.

Keywords: Environmental, Student Learning Outcomes, Vocational Education

แนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมผลการเรียนของผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ธนรัักษ์ ชัยชิต¹ และสมกุล ถาวรกิจ^{2*}

1 คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

2 คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

* Corresponding author. E-mail: kru.som.65@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ 2) เสนอแนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู 260 คน ด้วยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมและรายด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการบริหาร รองลงมา คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน คือ การรักษาสภาพแวดล้อมบริเวณสถานศึกษา การเปิดโอกาสแสดงออก การแสดงความคิดเห็นด้านการเรียนรู้ และด้านอื่น ๆ ตามศักยภาพ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง 2) แนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีแนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อม คือ จัดแหล่งเรียนรู้ที่ใช้สำหรับการค้นคว้า จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดองค์กรและโครงสร้าง การบริหารที่มีการมอบหมายงาน และผู้รับผิดชอบงานอย่างชัดเจน

คำสำคัญ: สภาพแวดล้อม, ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน, อาชีวศึกษา

บทนำ

แนวคิดด้านการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงเป็นเรื่องที่ต้องพัฒนาคนให้เกิดความรู้สึกว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องใกล้ตัวและต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ทุกอาชีพก็ควรต้องมีบทบาทสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง การปลูกฝังแนวคิดให้ทุกคนมีบทบาทในสังคมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ถ้าองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ เริ่มเห็นและให้ความสนใจประเด็นสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ขณะนี้จึงจำเป็นต้องสร้างกลุ่มคนเพื่อขับเคลื่อนการแก้ปัญหา มีบทบาทในการร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมคือกลุ่มผู้ปฏิบัติการ หรือผู้ประกอบการ โดยเป้าหมายที่สำคัญ คือ นักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาสามารถนำความรู้ และทักษะจากการเรียนไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ทันที หากสถานศึกษาสามารถผลิตกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถ ด้านวิชาชีพและปลูกฝังจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม จะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในต่อเศรษฐกิจ ทั้งภาคอุตสาหกรรมและการบริการในการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการด้านสิ่งแวดล้อมจะเป็นการดียิ่ง ตามปรัชญาการจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อฝึกวิชาชีพ เพื่อการดำรงชีวิตและการเตรียมกำลังคนสำคัญในการพัฒนาประเทศระดับช่างฝีมือ และช่างเทคนิคที่มีคุณภาพ และเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม พร้อมทั้งเพื่อผลิตแรงงานที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ สิ่งสำคัญของการอาชีวศึกษา คือ มุ่งเน้นผลิตแรงงานที่มีคุณภาพ และให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานประเทศที่มีความคล่องตัว ในการบริหารจัดการ ถ้าวิทยาลัยมีการกำหนดเป้าหมายให้เด่นชัดด้านสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์และการพัฒนาที่มุ่งให้ความรู้และความเข้าใจ จัดกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่สามารถจะจัดการสิ่งแวดล้อมได้ หากกระบวนการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ อาจจะทำให้นักเรียน นักศึกษา ได้มีโอกาสเจริญก้าวหน้า เต็มโตในอาชีพสู่การเป็นผู้นำในการเป็นผู้ดำเนินการ หรือเป็นนักปฏิบัติการมืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ในอนาคต (รัตติกร โสมสมบัติ, อุทัย บุญประเสริฐ และพิณสุดา สิริธรรม, 2563)

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้ถูกต้องเหมาะสมนั้น นับได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นมากในการจัดการศึกษา เพราะจะทำให้สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่น่าเรียน อันจะนำมาซึ่งความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ การดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมนั้น เป็นหน้าที่โดยตรงของทางสถานศึกษาจะต้องกำหนดให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของสังคม เพราะตลอดเวลาที่อยู่ในสถานศึกษานั้น สภาพแวดล้อมในโรงเรียนย่อมมีผลกระทบต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิตของผู้เรียน รวมทั้งอิทธิพลต่อการจัดการเรียนของผู้สอน ดังนั้น ในฐานะที่มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติจำเป็นต้องดำรงอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติอย่างกลมกลืน มนุษย์จึงต้องตระหนักถึงการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดนโยบายที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ ในสถานศึกษา ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ที่มีต่อสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาที่มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมไม่ดี จะทำให้ผู้เรียน ตลอดจนคนที่เกี่ยวข้อง เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสถานศึกษา แต่ถ้าสถานศึกษามีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดี ก็จะทำให้ผู้เรียนอยากไปโรงเรียน ซึ่งสิ่งแวดล้อมนี้อาจช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจ และเรียนรู้ได้มากขึ้น หรือ ทำให้ผู้เรียนเบื่อไม่อยากเรียนได้ (พระครูใบฎีกาณพล เขมโก (ชูโตศรี), 2562) สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยอย่างหนึ่ง ที่เอื้อต่อสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะช่วยทำให้พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีการจัดสถานศึกษา เพื่อให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อเอื้อต่อการเรียนการสอน เพราะจะเป็นการกระตุ้น ผู้เรียนให้เกิดการอยากเรียนและมีการพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

อย่างไรก็ดี การจัดการสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม อาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าวข้างต้น และจะนำผลการศึกษา ตลอดจนประมวลจากการศึกษาค้นคว้า เสนอผู้บริหารสถานศึกษา สำหรับเป็นแนวทางกำหนดแผนกลยุทธ์ในการจัดการสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ให้เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ และพัฒนาการทุกด้านของนักศึกษา และพัฒนาสถานศึกษาต่อไปให้มีสภาพแวดล้อมภายในที่จำเป็นซึ่งจะต้องให้ความร่วมมือระดับใหม่ระหว่างนักเรียน และครู กระบวนการเรียนรู้ที่อยู่บนพื้นฐานความร่วมมือเชิงบูรณาการจะค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้บทบาทของครูเป็นเพียงการปรึกษาหารือเท่านั้น สภาพที่เป็นต้นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์สภาพแวดล้อมภายในอาชีวศึกษา ความสามารถหลักในบริบทของอาชีวศึกษา ควรบูรณาการเข้ากับเนื้อหาของหลักสูตรการศึกษา ดังนั้น จึงให้ออกาสในการแปลงข้อมูลเป็นความรู้ แล้วแปลงความรู้เป็นความสามารถของอาชีวศึกษา ถือว่ามีอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมภายใน (Zalaiskalne, 2013)

จากความสำคัญของปัญหา ดังกล่าวมาข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษามีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาผู้เรียน หากมีแนวทางหรือกระบวนการในการพัฒนาการบริหารงานดังกล่าวได้อย่างเป็นระบบ อาจนำมาซึ่งแนวทางในการลดปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในสถานศึกษา ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ในการเสริมสร้างให้สถานศึกษาเป็นสถานที่น่าอยู่น่าเรียน บุคลากรจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เหมาะกับพัฒนาการของผู้เรียน และเป็นข้อมูลสำหรับนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำถามการวิจัย

1. การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียนโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

หลักการ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

แนวคิดและความสำคัญเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาซึ่งมีองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบ มีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างการพัฒนาการ และส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีสิ่งยั่วยุให้เกิดการเรียนรู้และไม่ล้มเหลว ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน ทำให้

นักเรียนมีความสุข และเกิดแรงจูงใจในการแสวงหาความรู้ สามารถพัฒนาตนเอง ไปสู่จุดมุ่งหมายตามที่สถานศึกษานั้น ๆ กำหนด (กังวาน ไตรสกุล, วิชัย รัตนาภิรมว และนนงนัสส์ มากชูชิต, 2558)

การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นการจัดสิ่งต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่อยู่รอบตัวนักเรียน ทั้งสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน เช่น สภาพแวดล้อมของอาคารสถานที่ ห้องเรียน ซึ่งนักเรียนเกิดความคิดที่ดีมาจากสิ่งแวดล้อมที่ดี สิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นภาวะที่ส่งเสริมให้เกิดความคิด รู้จักแก้ปัญหา และเกิดจินตนาการ เป็นต้น ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียนที่เหมาะสม จะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้ของนักเรียน (สุภาวดี ทองสำฤทธิ์, (2561)

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นภายในสถานศึกษาที่อยู่รอบตัวผู้เรียน ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน มีบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร มีความรู้สึกเอื้ออาทรต่อกัน ร่วมมือกันทำงานแบบ มีส่วนร่วมในการคิด มีการจัดและบริหารสถานที่ให้อื้ออำนวยต่อการบริหารการเรียนการสอน และ การจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียน

ความหมายของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกัน เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน มีอิทธิพลต่อความรู้สึ นึกคิด การปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้ปฏิบัติงานและผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพในทุก ๆ ด้านได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษาที่สวยงาม ร่มรื่น เป็นระเบียบ มีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้ อาคารสถานที่มีการจัดอำนวยความสะดวก มีความพร้อม ซึ่งจะช่วยกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียน พัฒนาตนเองได้ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นการรับรู้หรือความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ รอบสถานศึกษาทั้งทางที่ดีและไม่ดี (สุภาวดี ทองสำฤทธิ์, 2561).

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ซึ่งในสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบ และมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างการพัฒนาการและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลายจะช่วยพัฒนานักเรียน ให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างมีศักยภาพ มีสิ่งช่วย ให้เกิดการเรียนรู้ และไม่มีมลภาวะซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยกระตุ้นส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองให้ไปสู่จุดมุ่งหมายตามที่โรงเรียนหรือสถานศึกษานั้น ๆ กำหนด ส่งผลต่อพัฒนาการของนักเรียนมีทักษะสำหรับการทำงานและการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (จุฑามาส ชุ่นห้วน (2562)

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่อยู่รอบ ๆ ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติหรือเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น อาจเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต เป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้ หรือเป็นนามธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นได้ ที่มีความเกี่ยวข้องกัน เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน มีอิทธิพลต่อความรู้สึนึกคิด การปฏิสัมพันธ์กันระหว่าง ผู้ปฏิบัติงานและผู้เรียน หากสถานศึกษามีสิ่งแวดล้อมที่ดีจะช่วยพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างมีศักยภาพ (น้ำฝน พิทักษ์โรจนกุล (2565)

สภาพแวดล้อมสถานศึกษาหรือสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง ระบบการศึกษา ระบบการปกครองและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้นักเรียนนักศึกษา ได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ เกิดการพัฒนาตนเองการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทศนคติ และความสนใจ (Harold, (1990).

สภาพแวดล้อม ตามความหมายของพจนานุกรม (Webster's new college dictionary) หมายถึง การรวมตัวของสภาพภายนอกที่มีอิทธิพลต่อชีวิต และการพัฒนาอินทรีย์ ส่วนคำว่า สภาพแวดล้อมโรงเรียน

(School environment) หมายถึง ลักษณะใด ๆ ก็ตามของโรงเรียน เป็นสิ่งเร้า (Stimulus) ที่มีศักยภาพอันมีอิทธิพลต่อนักเรียน นักศึกษา (Astin (1971)

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาเองในทุก ๆ ด้านซึ่งสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบ และมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างการพัฒนาการและส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้

สภาพแวดล้อมมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง เพราะการเรียนรู้ที่จะบังเกิดผลที่ดีต่อผู้เรียนจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง เพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาการทางจิตใจให้เกิดบูรณาการทางความรู้ความคิดที่ตามศักยภาพในมนุษย์ มีความสามารถสร้างสรรค์ (พิมพ์วิริย์ ใจสุข, (2560)

สุภาวดี ทองสำฤทธิ์ (2561) ให้ความเห็นว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนและสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ดีจะช่วยกระตุ้นส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนการเรียนรู้ของนักเรียน ช่วยยกระดับคุณภาพการดำรงชีวิตประจำวันในสถานศึกษา พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความคิด บุคลิกภาพ ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม มีความรับผิดชอบและประสบผลสำเร็จในอนาคต นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษายังช่วยส่งเสริมให้คนรู้สึกระตือรือร้น ใฝ่เรียนใฝ่รู้ รู้จักวิถีการดำรงชีวิต และมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและต่อสภาพแวดล้อมอย่างถูกต้องด้วย

การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อ พฤติกรรม ทักษะคติ ค่านิยม สติปัญญาและสังคมของผู้เรียน รวมถึงบุคลากรในสถานศึกษา ทั้งทางตรงและทางอ้อม การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ดีจะช่วยกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน และพัฒนาการผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และ สติปัญญา ดังนั้น การที่ผู้เรียนได้อยู่ในสถานศึกษาที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี จะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและความรักในสถานศึกษา เกิดความรู้สึกหวงแหนในชื่อเสียงของสถานศึกษา ซึ่งจะ มีผลไปถึงความพยายามที่จะสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ การสร้างชื่อเสียงเกียรติยศให้กับตนเอง และสถาบัน ได้อีกด้วย น้ำฝน พิทักษ์โรจนกุล, (2565)

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานปรับปรุงและพัฒนา องค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นภายในสถานศึกษาที่อยู่รอบตัวผู้เรียน ทั้งสภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก ห้องเรียนมีบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร มีความรู้สึกเอื้ออาทรต่อกัน ร่วมมือกันทำงานแบบมีส่วนร่วมในการคิด มีการจัดและบริหารสถานที่ให้เอื้ออำนวยต่อการบริหารการเรียนการสอน และการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ความสำคัญของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ มีหลายประการ ได้แก่

2.1 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น ห้องเรียนมีความสะดวกสบาย มีอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนครบถ้วน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ผู้สอนก็มีความสุขในการสอน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความราบรื่น สะดวก รวดเร็วตามแผนที่วางไว้

2.2 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนการเรียนรู้หลายด้าน เช่น ทำให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจเป็นตัวกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียนเปลี่ยน เจตคติไปในทางที่ดี มีความพึงพอใจในการเรียนช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนก็คือความรู้สึกที่เกิดจากตัวผู้เรียน ความรู้สึกพึงพอใจ สนใจ อยากเรียน อยากรู้ซึ่งจะเป็นตัวการนำไปสู่การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในที่สุด ดังนั้น ถ้าผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านกายภาพ จิตภาพ และทางด้านสังคมภาพแล้ว จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกดังกล่าวได้

2.3 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน ประสบการณ์การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ตามปกติแล้วการเรียนรู้ และการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นหลังจากที่ได้ปะทะสัมพันธ์กับสิ่งภายนอกที่มากระตุ้นประสาทสัมผัสของผู้เรียน การปะทะสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ เป็นการสร้างประสบการณ์ ดังนั้น ถ้าเราต้องการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ดีก็ต้องจัดให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีก่อนแล้วสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดประสบการณ์ของผู้เรียนภายหลัง

2.4 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษาประการหนึ่ง ก็คือ มุ่งให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพดี มีการแสดงออกทางกาย วาจา และใจ ตามแบบอย่างที่ยอมรับ ก้าวคือ มีคุณธรรม และจริยธรรมที่เป็นเครื่องหมายของคนดี มีการประพฤติปฏิบัติสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี การที่จะหล่อหลอมพฤติกรรม หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์นั้น ต้องใช้เวลา และอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบกันจึงจะสามารถกล่อมเกล่าผู้เรียนได้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่จะช่วยปรับหรือโน้มน้าวพฤติกรรมของผู้เรียน โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตัดสินปัญหาด้วยเหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้ จะค่อย ๆ แทรกซึมเข้าไปในความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน สะสมทีละน้อยจนในที่สุดก็จะแสดงออกในลักษณะของบุคลิกภาพรูปแบบในการรับรู้ ตลอดจนค่านิยมต่าง ๆ ของผู้เรียน

2.5 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีส่วนช่วยในการควบคุมชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีระเบียบ วินัย สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เป็นตัวกำหนดอาณาเขตของการเรียน ทำให้มีบรรยากาศที่แตกต่างไปจากกิจกรรมอื่น ยกตัวอย่างเช่น ลักษณะของสภาพแวดล้อมในสถานเรียน ผู้เรียนเมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่จัดไว้อย่างเหมาะสม ก็จะมีจิตสำรวมอยู่ในระเบียบวินัยมากขึ้น โดยเฉพาะถ้ามีการจัดโต๊ะ เก้าอี้ของนักเรียนอย่างมีวัตถุประสงค์ จะช่วยให้การควบคุมชั้นเรียนมีระบบระเบียบ และง่ายสำหรับผู้สอนมากขึ้น

2.6 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นแหล่งทรัพยากรทางการเรียน การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในปัจจุบันเป็นไปอย่างกว้างขวาง หลายแห่งเห็นความสำคัญของมุมวิชาการ ศูนย์วิชาการ มุมสื่อการเรียนการสอน ทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอน สามารถใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลาที่ต้องการ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลางได้อย่างดี นอกจากนี้ แหล่งทรัพยากรการเรียนจะช่วยพัฒนาความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัว ผู้เรียนตลอดจนเป็นการสร้างนิสัยใฝ่เรียนใฝ่รู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ไม่ยึดติดอยู่เฉพาะความรู้ที่ได้จากผู้สอน

2.7 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เสริมสร้างบรรยากาศในการเรียน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะทำให้บรรยากาศในการเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากที่สุด ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสะอาดสบาย สงบ ปราศจากสิ่งรบกวน จะช่วยสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้เกิดขึ้นทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ที่จะศึกษาหาความรู้ หรือทำกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ อย่างตั้งใจและมีสมาธิ ยิ่งถ้าผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นซึ่งจัดว่า เป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านจิตภาพมีบุคลิกลักษณะที่อบอุ่นเป็นมิตร ก็ยิ่งทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้น

2.8 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน การจัดสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ง่ายต่อการเคลื่อนไหวโยกย้ายทำให้ผู้สอนไปถึงตัวผู้เรียนได้สะดวก ตำแหน่งของผู้สอนไม่จำเป็นต้องอยู่หน้าชั้นเสมอไป ผู้สอนอาจนั่งอยู่ท่ามกลางผู้เรียนเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางสภาพแวดล้อมเช่นนี้ ช่วยให้ผู้สอนมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากขึ้น ทำให้ได้รู้จักอุปนิสัย ตลอดจนพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ดี ส่วนผู้เรียนจะลดความกลัว และมีความกล้ามากขึ้น กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น มีเจตคติที่ดีต่อผู้สอน

2.9 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเมื่อยล้า หรือความอ่อนเพลียทางด้านสรีระของผู้เรียน เช่น การจัดโต๊ะเก้าอี้ที่มีขนาดพอเหมาะกับร่างกาย ของผู้เรียนช่วยให้การนั่งสบายสามารถนั่งได้นาน ๆ โดยไม่ปวดหลัง การให้แสงสว่างในห้องเรียนที่เหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนคลายความเมื่อยล้าของสายตา นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาด้วย

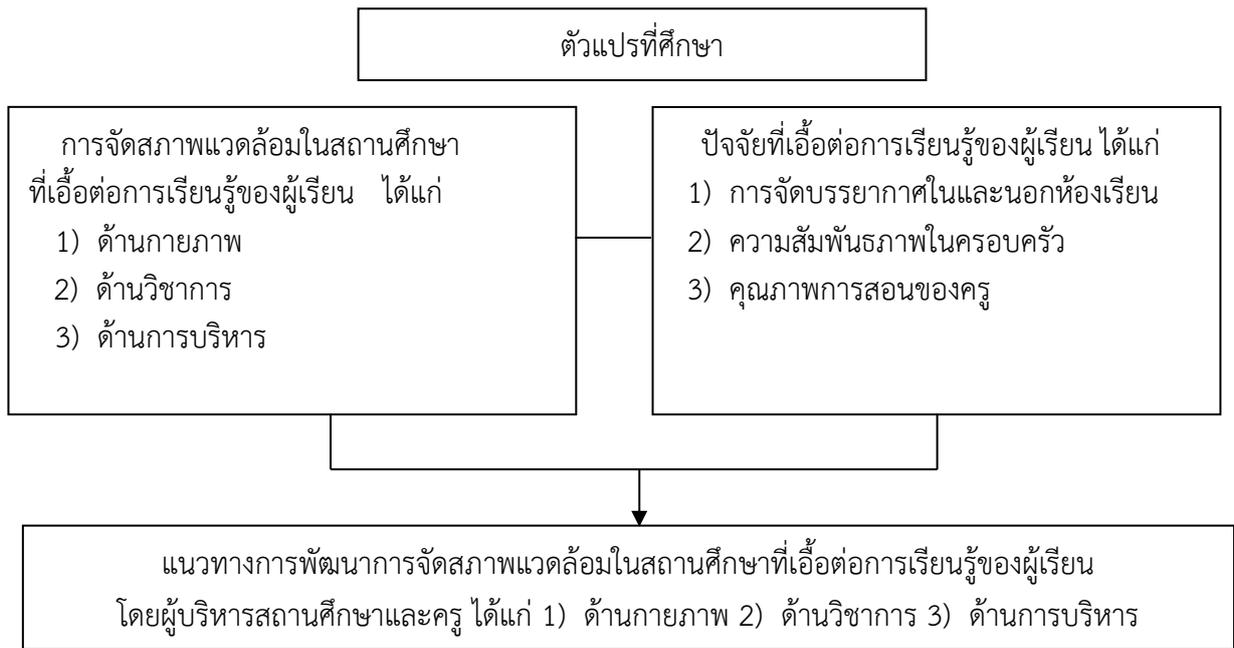
สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีความสำคัญต่อผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาการผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามศักยภาพของสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

หลักการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้

สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา คือ สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมด้านการเรียน การสอน สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน และสภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน (Astin, (1971) โดยสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้ 1) สภาพแวดล้อมด้านบริหาร 2) สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ 3) สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน 4) สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนด้านการเรียนการสอน 5) สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน (พิมพ์วิริย ใจสุข (2560) สอดคล้องกับ จุฑามาส ชุณหวัน (2562) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยกำหนดกรอบในการศึกษาการจัด สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ 3 ด้าน คือ 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านการบริหาร และ 3) ด้านวิชาการ

ดังนั้น หลักการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ได้แก่ 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านการบริหาร กับปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ได้แก่ ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ 1) การจัดบรรยากาศในและนอกห้องเรียน 2) ความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว 3) คุณภาพการสอนของครู มีผลต่อแนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากการศึกษา หลักการ แนวคิดทฤษฎีดังกล่าวผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 35 คน และครู จำนวน 728 คน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 8 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 763 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 14 คน และครู จำนวน 246 คน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 8 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 260 คน ได้มาจากการใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย เพื่อที่กำหนดสัดส่วนจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูในแต่ละสถานศึกษา (Krejcie and Morgan, 1970)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert's 5 Rating Scale) ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านการบริหาร ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.70

ตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert's 5 Rating Scale) ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ 1) การจัดบรรยากาศในและนอกห้องเรียน 2) ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว 3) คุณภาพการสอนของครู มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.94

ตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open End) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่

1) ด้านกายภาพ 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านการบริหาร โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงาน
อาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือพร้อมแบบสอบถามไปส่งให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของวิทยาลัยในสังกัด
สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างช่วยตอบแบบสอบถาม และหลังจากนั้นผู้วิจัยจะมา
ขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง เก็บรวบรวมได้ จำนวน 260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษา
ได้แก่ ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ 1) การจัดบรรยากาศในและนอกห้องเรียน 2) ความ
สัมพันธ์ภาพในครอบครัว 3) คุณภาพการสอนของครู

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษา
ได้แก่ 1.1 วิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่
ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ 1) การจัดบรรยากาศในและนอกห้องเรียน 2) ความสัมพันธ์ภาพใน
ครอบครัว 3) คุณภาพการสอนของครู

1.3 วิเคราะห์ข้อมูล จากการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของ
แบบคำถามปลายเปิด (Open End) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัด
สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านวิชาการ 3) ด้าน
การบริหาร โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

สถิติที่ใช้ในการวิจัย เป็นสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) เขียน
แทนด้วยสัญลักษณ์ \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ S.D.
ใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2544)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและ
ครู สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย สภาพการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
และปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ดังแสดงในตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมและรายด้าน

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในสถานศึกษา	ระดับการดำเนินงาน			
	\bar{X}	S. D.	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านกายภาพ	4.01	0.66	มาก	3
2. ด้านวิชาการ	4.02	0.68	มาก	2
3. ด้านการบริหาร	4.06	0.70	มาก	1
รวม	4.03	0.68	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$) และ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหาร ($\bar{x} = 4.06$) รองลงมา คือ ด้านวิชาการ ($\bar{x} = 4.02$) และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านกายภาพ ($\bar{x} = 4.01$)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนสังกัด สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมและรายด้าน

ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา	ระดับการเรียนรู้			
	\bar{x}	S. D.	ความหมาย	อันดับ
1. การจัดบรรยากาศในและนอกห้องเรียน	4.17	0.64	มาก	1
2. ความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว	4.00	0.62	มาก	3
3. คุณภาพการสอนของครู	4.10	0.63	มาก	2
รวม	4.09	0.63	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมมีระดับการเรียนรู้ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดบรรยากาศในและนอกห้องเรียน รองลงมา คือ ด้านคุณภาพการสอนของครู และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว

2. แนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ แต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านกายภาพ โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย ดังนี้ การจัดแหล่งเรียนรู้ที่ใช้สำหรับการค้นคว้า เช่น ห้องสมุด สวนเกษตร สวนวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (ร้อยละ 78.26) และการจัดห้องเรียนให้มีวัสดุและอุปกรณ์การสอนที่ใช้งานได้อย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (ร้อยละ 21.74)

2.2 ด้านวิชาการ โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย ดังนี้ การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (ร้อยละ 80.00) และการส่งเสริมให้ผู้เรียนเคารพในสิทธิของผู้อื่น โดยการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมชั้น เพื่อพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (ร้อยละ 20.00)

2.3 ด้านการบริหาร โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย ดังนี้ การจัดองค์กรและโครงสร้างการบริหารที่แสดงการมอบหมายงาน และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (ร้อยละ 80.00) และการกำหนดแนวปฏิบัติของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยแต่งตั้งในรูปแบบคณะกรรมการระดับชั้นเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษาและดูแลผู้เรียนอย่างทั่วถึง (ร้อยละ 20.00)

อภิปรายผล

1. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการจัดบริเวณอาคารจราจร เช่น ทางเข้า ถนน สำหรับรถยนต์ รถจักรยานยนต์ และที่จอดรถ เป็นสัดส่วน ด้านวิชาการผู้บริหารมีการ

ส่งเสริมและพัฒนาครูในการใช้สิ่งแวดล้อมอย่างหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี ทองสำฤทธิ์ (2561) เรื่อง การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ซึ่งเห็นว่า การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน มีแผนผังแสดงสถานที่ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่ชัดเจน มีการจัดอาคารเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ห้องพยาบาล โรงอาหาร อย่างเป็นสัดส่วน สะอาด และเป็นระเบียบ มีมาตรการดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียนในการใช้อาคารเรียน และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ มีห้องเรียนเพียงพอ มีการบำรุงรักษาอาคาร สถานที่ให้มีสภาพที่พร้อมใช้งาน มีห้องน้ำห้องส้วมที่ถูกสุขลักษณะ สะอาด ปลอดภัย เพียงพอ มีสนามที่เหมาะสม มีอุปกรณ์กีฬาเพียงพอ และตรวจสอบอุปกรณ์เครื่องเล่นสนามทุกชิ้นให้อยู่ในสภาพที่ดีปลอดภัยในการใช้งาน มีการจัดภูมิทัศน์สวนหย่อมและปลูกต้นไม้ ดอกไม้ ให้อากาศเย็นสบายมีแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการดูแลรักษา สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา มีการจัดทำข้อมูลการใช้ ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อย่างมีระบบ และเป็นปัจจุบัน รวมทั้ง มีการประเมินผลการใช้ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของอัสมา พาริลที (2559) ได้ทำการศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน ระดับประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ซึ่งปรากฏว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมมีระดับการเรียนรู้ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ด้านการจัดบรรยากาศในและนอกห้องเรียน ผู้บริหารส่งเสริมการจัดบรรยากาศในและนอกห้องเรียน ด้านคุณภาพการสอนของครู ผู้บริหารส่งเสริมครูให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอิสรา วิจิตพันธ์ (2558) ได้กล่าวถึงบรรยากาศในห้องเรียน ควรจัดบรรยากาศที่มีสภาพเอื้อต่อการเรียน มีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย สอดแทรกอารมณ์ขัน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออก สนับสนุนให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และกระตุ้นให้เกิดการคิด และแสดงความเป็นมิตรกับนักเรียน และงานวิจัยของกิ่งวาน ไตรสกุล และคณะ (2558) ได้กล่าวถึง ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม มีการจัดบรรยากาศทางกายภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดบรรยากาศทางสังคม ที่มีสัมพันธ์ภาพที่ดี ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับครู และจัดบรรยากาศทางจิตวิทยาที่ผ่อนคลาย ไม่เครียดไม่วิตกกังวล

3. ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ด้านกายภาพ ควรจัดแหล่งเรียนรู้ที่ใช้สำหรับการค้นคว้า เช่น ห้องสมุด สวนเกษตร สวนวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ของผู้เรียน และการจัดห้องเรียนให้มีวัสดุและอุปกรณ์การสอนที่ใช้งานได้เพียงพอ เพื่อพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอิสรา วิจิตพันธ์ (2558) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า ควรจัดบรรยากาศที่มีสภาพเอื้อต่อการเรียน มีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย สอดแทรกอารมณ์ขัน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออก สนับสนุนให้นักเรียน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และกระตุ้นให้เกิดการคิด และแสดงความเป็นมิตรกับนักเรียน นักเรียนก็จะเรียนอย่างมีความสุข และควรจัดสัดส่วนของสื่อและบทเรียนให้ตรงตามสภาพวัย และความสามารถของนักเรียน มีการจัดหาสื่อที่เหมาะสมกับบทเรียน และควรรับรู้ความรู้สึกของนักเรียน เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน ดูแลเอาใจใส่ต่อนักเรียน และมีลักษณะความเป็นมิตร เข้าใจนักเรียน และมีความยุติธรรม

4. ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ด้านวิชาการ ควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และการส่งเสริมให้ผู้เรียนเคารพในสิทธิของผู้อื่น โดยการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมชั้น เพื่อพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ ผาอ่อน (2553) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัย ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย ปัจจัยหลายประการ คือ ครูต้องเข้าใจธรรมชาติของนักเรียน มีทักษะในการสื่อสาร รักและเอาใจใส่นักเรียน เพื่อนในกลุ่มส่งเสริมความสามารถของนักเรียน เอาใจใส่ต่อนักเรียน และสัมพันธ์ภาพในครอบครัว การเรียนการสอน ได้แก่ บทเรียน บรรยากาศในการเรียนการสอน กิจกรรมในการเรียนการสอน สื่อการเรียน การสอน และประเมินผลการเรียนการสอน นักเรียนได้แก่ สุขภาพอนามัย การเห็นคุณค่าในการเรียนรู้ การเห็นคุณค่าในตนเอง และความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น

5. ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ด้านการบริหาร ควรมีการจัดองค์กรและโครงสร้างการบริหารที่แสดงการมอบหมายงาน และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และการกำหนดแนวปฏิบัติของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยแต่งตั้งในรูปแบบคณะกรรมการระดับชั้นเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษาและดูแลผู้เรียนอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีญา สตาร์ตัน (2556) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวี ผลการศึกษา การจัดสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษาด้านการบริหาร พบว่า เป็นระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา โดยมีกระบวนการในการดำเนินการต่าง ๆ ที่ทำให้ภารกิจต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายไปได้ด้วยดีนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันจากบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้การปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีระบบ ทำให้บรรลุเป้าหมายและประสบผลสำเร็จได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมผลการเรียนของผู้เรียน” ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ 1) การจัดบรรยากาศในและนอกห้องเรียน 2) ความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว 3) คุณภาพการสอนของครู ได้แนวคิดในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านการบริหาร ผู้บริหารจึงได้แนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านการบริหาร ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แนวทางการพัฒนาการจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมผลการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ด้านกายภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรกำหนดนโยบาย มีมาตรการในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ และวัสดุอุปกรณ์ภายในโรงเรียนให้พร้อมใช้งานและเพียงพอ มีการประเมินผลการใช้งานทุกเดือน ให้มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. ด้านวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ควรมีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีความทันสมัยเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน
3. ด้านการบริหาร สถานศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้มีความหลากหลายและเหมาะสม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยการจัดทำแผนงาน/โครงการ คำสั่ง การมอบหมายงานและผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน
4. ด้านการจัดบรรยากาศในและนอกห้องเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ควรกำหนดนโยบาย และมีมาตรการในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ภายในสถานศึกษาให้พร้อมใช้งานและเพียงพอ มีการประเมินผลการใช้งานทุกเดือน
5. ด้านความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ควรพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่เหมาะสม การเยี่ยมบ้านผู้เรียน

6. ด้านคุณภาพการสอนของครู ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงตามจุดประสงค์ ส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคลโดยสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดแหล่งเรียนรู้ที่ใช้สำหรับการค้นคว้า เพื่อพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่างๆ
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

กังวาน ไตรสกุล และคณะ. (2558). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนพะตง ประชานศิริวัฒน์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 สงขลา-สตูล. *วารสารวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่*, 8(1), 43-60.

กังวาน ไตรสกุล, วิชัย รัตนากิณวรร และนงนภัสส์ มากชูชิต. (2558). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนพะตง ประชานศิริวัฒน์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 สงขลา-สตูล. *วารสารวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่*, 8(1), 43-60.

รัตติกร โสมสมบัติ, อุทัย บุญประเสริฐ และพินสุดา สิริธรงค์. (2563). รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.*, 8(3), 1110-1124. สืบค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/article/view/239490>

พระครูใบฎีกาณทล เขมโก (ชูโตศรี). (2562). อิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร*, 10(1), 192-200. สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/yri/article/view/202874/141500>

สุภาวดี ทองสำฤทธิ์. (2561). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. (การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต). สืบค้นจาก <http://www.ir.sru.ac.th/handle/123456789/651>

จุฑามาส ชุ่นห้วน. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สืบค้นจาก <http://ir.sru.ac.th/handle/123456789/729>

จุฬาลักษณ์ ผาอ่อน. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย ราชภัฏเทพสตรี).

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.

- น้ำฝน พิทักษ์โรจนกุล. (2565). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี. (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต). สืบค้นจาก <https://updc.up.ac.th/items/8558061f-415e-4a25-b635-b22a076410a2>
- อัสมา พาริลที. (2559). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา จังหวัดสงขลา. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่).
- อิสรา วิจิตพันธ์. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). สืบค้นจาก http://khoon.msu.ac.th/_dir/fulltext/fulltextman/full4/kanyarat9951/titlepage.pdf
- อารีญา สตาร์ตัน. (2556). การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวี. (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). สืบค้นจาก <https://ir.swu.ac.th/xmlui/handle/123456789/4186>
- Astin. (1971). *Achieving educational excellence*. San Francisco, CA: Josses-Bass. Retrieved from Harold, S. (1990). *A higher education: The council for national Academic Award and British higher education 1964-89*. London: The Falmer press.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D.W.. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Zalaiskalne, A. (2013). Contemporary Learning Environment in the Vocational Education: The New Challenges. *Problems of Education in the 21st Century*, 55, 100-113. Retrieved from <http://www.scientiasocialis.lt/pec/node/848>